

För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd

Slutbetänkande av:

Parlamentariska landsbygdskommittén SOU 2017:1

Bakgrund

I Sverige finns under programperioden 2014-2020 53 godkända leaderområden. 48 har prioriterats av Jordbruksverket och fått medel att arbeta med Lokalt Ledd Utveckling (LLU). Det innebär att 5 områden, 8 län, 31 kommuner och nästan 440 000 invånare står utanför möjligheten att arbeta med landsbygdsutveckling via EU:s struktur- och investeringsfonder:

De berörda områdena är:

- Leader Bergslagen (kommuner: Ludvika, Smedjebacken, Fagersta, Norberg, Skinnskatteberg, Surahammar, Nora, Lindesberg, Hällefors och Ljusnarsberg),
- Leader Värmlands BergsLAG (kommuner: Filipstad, Storfors, Munkfors, Kristinehamn och Karlskoga),
- Leader Sommenbygd (kommuner: Vätterstrand- Ödeshög, Boxholm, Ydre, Kinda, Tranås, Aneby samt norra delen av Jönköpings kommun),
- Lokal utveckling KalmarÖland (kommuner; Borgholm, Kalmar och Mörbylånga),
- URnära ideell förening (kommuner: Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors, Umeå, Vindeln och Vännäs)

Efter beskedet om att dessa områden bortprioriterats så bildades "Femgruppen" för att gemensamt försöka finna lösningar på landsbygdsutveckling i de drabbade områdena. Vi har haft en dialog med Jordbruksverk (Generaldirektör m.fl.) samt försökt föra en dialog med Näringsdepartementet för att hitta lösningar på den uppkomna situationen, utan större framgång. Femgruppen har dock funnit en möjlig väg för att i dagsläget inkludera samtliga områden i Landsbygdsarbetet i ett genuint underifrånperspektiv genom att inkludera delåtgärd 16:7 i landsbygdsprogrammet.

Sammanfattning

I betänkandets inledande delar finns en övergripande motivering varför Sverige behöver en sammanhållen landsbygds politik som avslutas med att "Därför är det viktigt med befolkade, aktiva och växande landsbygder." Detta är något som Femgruppen delar och bedömer som otroligt viktigt, men det är även viktigt att HELA Sveriges landsbygdsbygder ges samma möjligheter att utvecklas, befolkas och få fortsätta att vara aktiva.

Femgruppen delar den parlamentariska landsbygdskommitténs uppfattning, att hela Sverige ska kunna genomföra LLU med leadermetoden samt att områden med godkända strategier också ska fördelas finansiellt stöd. En ändring i landsbygdsprogrammet genom att inkludera delåtgärd 16:7 möjliggör att

de bortprioriterade leaderområde kan vara aktiva inom LLU och leda till att hela Sveriges landsbygder ges samma möjligheter att utvecklas.

Femgruppen har valt att enbart lämna synpunkter under kapitel 9 civilsamhället utvecklar landsbygderna.

Särskilda synpunkter

9 Civilsamhället utvecklar landsbygderna

9.3.2 Förslag om stärkt dialog och samverkan mellan det civila samhället och offentlig sektor. (Sid 219)

Femgruppen ställer sig väldigt positiv till att Leader ska permanentas som metod i hela landet och de områden som har godkända strategier ska tilldelas medel. I dagsläget skulle en ändring i Landsbygdsprogrammet genom att lägga till delåtgärd 16:7 kunna inkludera de icke prioriterade leaderområdena. Vi föreslår därför en förstärkning¹ av statens anslag till Regionalt tillväxtarbete riktat till de fem områden som i dag står utanför möjligheten att arbeta med landsbygdsutveckling. Femgruppen anser att dessa åtgärder bör effektueras snarast och innan nästkommande programperiod, så att det inte skapas motsättningar och öka klyftor mellan land och stad, utan att hela Sverige ges möjlighet att utvecklas och frodas.

Sverige behöver pröva en ny modell som bygger på nya enklare regelverk för att på ett bra sätt kunna utvärdera den hur det fungerar i de områden som blivit prioriterade. Kommittén lyfter regelproblematik och administrationskrångel, det är tyvärr alltför sant och pågående programperiod är långt ifrån smärtfri och en frustration finns i de leaderområdena som har finansiering. Detta är inte unikt för Sverige, utan samma tendenser finns i resten av Europa. ELARD, det europeiska nätverket för Leader har vid konferens i Tartu Estland gjort en gemensam deklARATION (<http://www.elard.eu/uploads/tartu-declaration-leader-clld2020.pdf>), där huvudbudskapet är att vi passerat stadiet med förenklingar, det behövs avregleringar. Med utgångspunkt i deklARATIONEN är det angeläget för Sverige (och en möjlighet att vara i framkant) genom att använda de fem oprioriterade områdena till att prova nya vägar.

Femgruppen anser även att ändringar i enlighet med kommitténs förslag om att Leader ska finnas i hela Sverige ska genomföras omgående för att tillsäkra att hela Sverige ska kunna utvecklas samt för att få en attraktiv, konkurrenskraftig men framförallt en levande landsbygd i Sverige.

Femgruppen genom

Lovisa Carneland

Lovisa Carneland

Verksamhetsledare URnära

Lovisa.carneland@urnara.se

Telefon: 070-366 81 15

Leader Bergslagen,
Leader Värmlands BergsLAG,
Leader Sommenbygd,
Lokal utveckling KalmarÖland
URNära ideell förening.

¹ Det skulle innebära ett tillskott på drygt 100 miljoner för att samtliga områden skulle kunna arbeta med landsbygdsutveckling fram till 2020.